

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

TRGOVAČKI SUD 4
U ZAGREBU
P R I M L J E N O

05-10-2009

poštom — neposredno
u primj. priloga
pristojba

XLIII Pž-4209/09-3

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A
i
R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od Ljiljane Hrastinski Jurčec, predsjednice vijeća, Marine Veljak i Vesne Buljan, članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja STEČAJNA MASA STEČAJNOG DUŽNIKA PRAJS d.o.o. u stečaju, Zagreb, Zorkovačka 6, Zagreb, zastupanog po stečajnom upravitelju Janku Vidičeku, a on po punomoćniku Ljubi Petricu, odvjetniku iz Zagreba, protiv tuženika MOLYDON d.d. iz Zagreba, Križnog puta br. 111, zastupanog po punomoćnici Sanji Artuković, odvjetnici iz Zagreba, radi isplate iznosa od 3.321.057,40 kn, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj XVII P-898/03 od 19. prosinca 2005. godine, u sjednici vijeća 30. srpnja 2009. godine

presudio je

Preinačuje se točka I. presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj XVII P-898/03 od 19. prosinca 2005. godine i sudi:

Održava se na snazi platni nalog iz rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-14577/2001 od 17. prosinca 2002. godine.

riješio je

I. Odbacuje se tužiteljeva žalba u dijelu kojim pobija točku III. izreke presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj XVII P-898/03 od 19. prosinca 2005. godine kao nedopuštena.

II. Preinačuje se rješenje o naknadi parničnog troška sadržano u točki II. izreke presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj XVII P-898/03 od 19. prosinca 2005. godine i rješava:

Nalaže se tuženiku da tužitelju plati iznos od 152.323,08 kn na ime parničnog troška, u roku od osam dana.

Obrazloženje

Točkom I. izreke pobijane prvostupanjske presude Trgovački sud u Zagrebu odbio je tužbeni zahtjev tužitelja da mu tuženik plati iznos od 3.321.057,40 kn sa zateznom kamatom tekućom od dospijea pojednog označenog iznosa do isplate te da mu nadoknadi parnični trošak, sve u roku od osam dana. U točki II. koja sadrži rješenje o naknadi parničnog troška naloženo je tužitelju da tuženiku naknadi parnični trošak u iznosu od 303.932,50 kn. U točki III. izreke presude sud je odbio tuženikov prigovor radi prijeboja za iznos 7.500.000,00 kn i za iznos od 250.000,00 EUR.

Tako je sud prvog stupnja odlučio, jer je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio da su stranke 23. svibnja 1994. godine zaključile kupoprodajni ugovor, da je tužitelj bio u obvezi isplatiti kupoprodajnu cijenu u tri rate zaključno do 31. siječnja 1995. godine te da je ugovor raskinut pisanom izjavom tuženika od 25. kolovoza 1997. godine zbog neispunjenja. Ocijenivši da je tada počeo teći zastarni rok za podnošenje zahtjeva koji je predmet tužbe sud je pošao od činjenice da se radi o potraživanju za povremena davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim vremenskim razmacima koja zastarijevaju u roku od tri godine od dospelosti svakog pojednog davanja te je, s obzirom da je ugovor raskinut 25. kolovoza 1997. godine, a da je tužba podnesena 30. listopada 2001. godine, pozivom na odredbu članka 372. stavak 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01, dalje ZOO) ocijenio da je tužbeni zahtjev zastario. U odnosu na prigovor radi prebijanja u obrazloženju presude se navodi da tuženik u tijeku postupka nije sudu predložio dokaze na kojima temelji svoj prigovor pa ga je primjenom pravila o teretu dokazivanja odbio. O parničnom trošku sud navodi samo da je odlučio u skladu s razvrstanim troškovnikom na listu 135. spisa.

Protiv te presude žalbu je izjavio tužitelj pobijajući je zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Obrazlažući žalbene razloge žalitelj u bitnom navodi da je nakon što je kupovna plaćena, makar i u ratama, ugovorena obročnost plaćanja izgubila svaku pravnu važnost. Nakon raskida ugovora prodavatelj je dužan vratiti primljeni iznos kupovnine, ali nije niti dužan niti ovlašten to učiniti u ratama. Navodi da je u tužbi popisao obroke u kojima je kupovna plaćena samo radi zaračunavanja kamata, koje mu prema članku 132. točka 5. ZOO-a pripadaju od dana uplate. Također je ustvrdio da dok je tekla parnica poslovni broj P-2846/97 nisu tekli rokovi zastare. Smatra da se zapravo radi o

tipičnom stjecanju bez osnove jer je osnova naknadno otpala, za što je rok zastare pet godina. Žalitelj stoga predlaže da drugostupanjski sud usvoji njegovu žalbu u cijelosti kao osnovanu, pobijanu odluku preinači, a tuženika obveže da mu nadoknadi parnični trošak. Na ime troška žalbe potražuje 55.509,00 kn.

Žalba je dostavljena tuženiku na odgovor. Tuženik u odgovoru na žalbu u bitnom ukazuje na to da je tužitelj pokrenuo postupak podnošenjem prijedloga radi ovrhe na temelju vjerodostojne isprave na temelju kojeg je priložio fakture koje su osnova ovršnog prijedloga, da navedeno potraživanje datira iz perioda od 2. lipnja 1994. do 8. prosinca 1994. godine te da je za isto u svakom slučaju nastupila zastara jer je tužba podnijeta tek 2001. godine. S obzirom na to da u postupku koji se radi utvrđenja raskida ugovora između istih stranaka vodio pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pod poslovnim brojem P-2846/97 tužitelj nije tražio povrat kupoprodajne cijene, smatra da se u ovom postupku radi o res iudicata (presuđenoj stvari).

Tužiteljeva žalba je djelomično nedopuštena, a djelomično osnovana.

Prema odredbi članka 365. stavak 1. ZPP-a drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom; a ako se iz žalbe ne vidi u kojem se dijelu presuda pobija, drugostupanjski sud uzet će da se presuda pobija u dijelu u kojem stranka nije uspjela u sporu.

Iako je iz žalbenih razloga vidljivo da tužitelj osporava samo razloge zbog kojih je odbijen tužbeni zahtjev, tuženik je izričito naveo da pobija „presudu naslovnog suda poslovni broj P-898/03 od 19. prosinca 2005. godine“, što znači čitavu presudu, a ne samo dio s kojim nije uspio u sporu.

Žalba je nedopuštena ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koja se odrekla ili je odustala od žalbe, ili ako osoba koja je podnijela žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe (članak 358. stavak 3. ZPP-a).

Nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu žalbu odbacit će drugostupanjski sud rješenjem, ako to nije učinio prvostupanjski sud (članak 367. ZPP-a).

S obzirom na to da je u točki III. izreke pobijane presude sud odbio tuženikov prigovor prijeboja, tužitelj nema pravnog interesa za podnošenje žalbe protiv te točke jer je u tom dijelu uspio u sporu, pa je sukladno odredbi članka 367. u vezi s člankom 358. ZPP-a njegova žalba u tom dijelu odbačena, kako je odlučeno u točki I. rješenja.

Ispitavši pobijanu presudu na temelju odredbe članka 365. stavak 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, dalje: ZPP) u granicama razloga navedenih u žalbi, te pazeći po službenoj dužnosti na apsolutno bitne povrede odredaba

parničnog postupka propisane člankom 354. stavak 2. točka 2., 4., 8., 9. i 11. Zakona o parničnom postupku i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je sud prvog stupnja u dijelu kojim je tužbeni zahtjev tužitelja odbio i kojim je odlučio o parničnom trošku na pravilno utvrđeno činjenično stanje nepravilno primijenio materijalno pravo.

Tuženik je u prigovoru protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-14577/01 od 17. prosinca 2002. godine istaknuo prigovor zastare i prijeboja te u podnesku od 15. travnja 2003. godine i prigovor presuđene stvari.

Odlučujući o prigovoru zastare, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo.

Prema odredbi članka 372. stavak 1. ZOO-a potraživanja povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim vremenskim razmacima (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje uzdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja.

Prvostupanjski sud je, odlučujući o prigovoru zastare, pošao od pogrešne pretpostavke da je predmet ovog spora potraživanje povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim vremenskim razmacima, jer je kupovina trebala biti plaćena u tri rate, pa je ocijenio da se iz tog razloga primjenjuje odredba članka 372. ZOO-a.

U ovom slučaju radi se o potraživanju iz članka 132. stavak 2. ZOO-a utemeljenom isključivo na raskidu ugovora, koje nema nikakve veze s potraživanjima iz članka 372 stavak 1. ZOO-a.

Prema odredbi članka 361. stavak 1. ZOO-a zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kad je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, ako zakonom za pojedine slučajeve nije što drugo propisano.

U konkretnom slučaju zakon za slučaj raskida nije propisao nešto drugo, pa je zastarijevanje počelo teći prvog dana nakon raskida, koji se dogodio 25. kolovoza 1997. godine, koja činjenica nije sporna a utvrđena je pravomoćnom presudom.

Prema odredbi članka 371. ZOO-a potraživanja zastarijevaju za pet godina ako zakonom nije određen neki drugi rok zastare.

Za potraživanja s naslova vraćanja onoga što je dano, u slučaju raskida ugovora, nije određen neki drugi rok zastare pa prema tome potraživanje koje je predmet ovog spora zastarijeva u općem zastarnom roku koji počinje teći od dana raskida ugovora.

Kako od 25. kolovoza 1997. godine, kada je raskinut predmetni ugovor, do 30. listopada 2001. godine, kada je podnesen ovršni prijedlog, nije proteklo pet godina, tuženikov prigovor zastare je neosnovan.

Prigovor presuđene stvari tuženik temelji na činjenici što tužitelj u postupku koji se vodio pred istim sudom radi utvrđenja da je ugovor raskinut pod poslovnim brojem P-2846/97 nije tražio povrat isplaćenog dijela kupovne cijene. Opisani prigovor prvostupanjski sud je opravdano odbio jer u tom postupku tužitelj nije postavio zahtjev za vraćanje danog pa sud nije o tome niti odlučio niti je bio, u smislu odredbe članka 2. stavak 1 ZPP-a, ovlašten odlučiti.

O prigovoru radi prijeloja u parnici treba naglasiti da se ovdje zapravo radilo o protutužbi jer po prirodi stvari prijeloj ima smisla samo ako kompenzabilno potraživanje nije veće od utuženog. Međutim u ovom trenutku to je nebitno jer je presuda u dijelu koji se odnosi na ovaj prigovor (točka III. izreke) postala pravomoćna.

U vezi prigovora zastare među strankama nije sporan niti iznos koji je tužitelj uplatio niti redosljed uplata koje su izvršene na ime dijela cijene za nekretnine koje su predmet ugovora o prodaji. U ispravi na listu 4 spisa naveden je redosljed uplata sastavljen 4. kolovoza 1997. godine kojeg su potpisale obje strane.

Pravomoćnom presudom Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2846/97 od 3. studenoga 1999. godine koja je potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske u Zagrebu poslovni broj Pž-939/00-2 od 13. veljače 2001. godine (spis u prilogu) utvrđeno je da je kupoprodajni ugovor koji je bio dana 23. svibnja 1994. godine zaključen između UNIJA-PROMET d.d. Zagreb i PRAJS d.o.o. Zagreb, raskinut.

Kao jedan od učinaka raskida ugovora propisano je da, ako je jedna od strana izvršila ugovor potpuno ili djelomično, ima pravo da joj se vrati ono što je dala (članak 132. stavak 2. ZOO-a). Strana koja vraća novac dužna je platiti zateznu kamatu od dana kad je isplatu primila (članak 132. stavak 5 ZOO-a).

U predmetu poslovni broj P-2846/97 tužitelj UNIJA-PROMET d.d. Zagreb (pravni prednik tuženika u ovom postupku) na temelju odredbe članka 132. stavak 2. ZOO-a zatražio je predaju u posjed nekretnine koju je dok ugovor nije bio raskinut predao u posjed kupcu, pravnom predniku tužitelja u ovom postupku, kojem tužbenom zahtjevu je sud u tom postupku udovoljio donošenjem spomenute presude koja je pravomoćna. Kako je već rečeno, budući da u tom postupku nije postavljen zahtjev za vraćanjem isplaćenog dijela kupoprodajne cijene, a sud na temelju odredbe članka 2. stavak 1. ZPP-a nije mogao o tome odlučiti bez zahtjeva stranke, o vraćanju onog što je dao PRAJS d.o.o. Zagreb sud nije niti smio niti je odlučio. Taj zahtjev postavio je tužitelj u ovom postupku.

Među strankama, iako nije sporno da je kupoprodajna cijena koja je ugovorena uz primjenu valutne klauzule trebala biti plaćena u kunama (članak 4. Kupoprodajnog ugovora) te da je tužitelj tuženiku platio dio prodajne cijene prije nego je ugovor o prodaji raskinut, ostala je sporna činjenica u kojoj valuti je tužitelj platio cijenu. Tuženik nije dokazao svoju tvrdnju da je od tužitelja primio stranu valutu, a ne kune. Tužitelj bi, da je dao stranu valutu, imao pravo istu tražiti natrag, međutim, kako vjerovnik koji ima pravo zahtijevati isplatu u devizama može uvijek zahtijevati i isplatu u domaćoj valuti, njegov tužbeni zahtjev kojim traži isplatu 3,321.057,00 kn, uz napomenu da visina zahtjeva niti datumi plaćanja nisu sporni, je osnovan.

Slijedom iznijetog, s obzirom na to da je prvostupanjski sud u pobijanoj presudi činjenično stanje pravilno utvrdio, ali je, ocijenivši da je nastupila zastara pogrešno primijenio materijalno pravo, temeljem odredbe članka 373. točka 3 i članka 451. stavak 3. ZPP-a te primjenom odredbe članka 132. stavak 2. i 5. ZOO-a u vezi s člankom 371. ZOO-a valjalo je točku I. pobijane presude kojom je tužbeni zahtjev tužitelja bio odbijen preinačiti i održati na snazi platni nalog iz rješenja o ovrsci poslovni broj Ovr-14577/2001 od 17. prosinca 2002. godine u cijelosti.

Kako odluka o trošku postupka ovisi o odluci o glavnoj stvari, valjalo je preinačiti i rješenje o trošku sadržano u točki II. izreke presude.

Imajući u vidu da je tužitelj u cijelosti uspio u sporu i da je vrijednost predmeta spora 3,321.057,00 kn, sukladno odredbi članka 166. stavak 1., članka 154. stavak 1. i članka 155. ZPP-a i Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 69/93, 87/93, 16/94, 11/96 i 91/04, dalje OT) od popisanog troška tužitelju pripada nagrada za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu 15. travnja 2003. godine iznos od 33.510,00 kn, za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu 3. ožujka 2004. godine iznos od 8.387,00 kn (Tbr. 9. točka 1. OT) za podnesak od 13. svibnja 2003. godine i od 13. travnja 2004. godine po 100,00 kn, za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu 16. studenoga 2005. godine iznos od 8.307,00 kn i na ročištu 13. prosinca 2005. godine iznos od 33.210,00 kn, PDV u iznosu od 17.0175,00 kn i pristojba na presudu 2.500,00 kn, što iznosi ukupno 97.189,08 kn.

Tome treba pribrojiti i iznos od 48.884,00 kn za nagradu za sastav žalbe protiv prvostupanjske presude s kojom je uspio, sukladno Tbr. 10. točka 1. OT, te iznos od 6.250,00 kn na ime pristojbe za žalbu sukladno Zakonu o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj 26/03-pročišćeni tekst), tj. ukupno 55.134,00 kn, pa je tuženiku naloženo da tužitelju na ime parničnog troška plati iznos od 152.323,08 kn.

Napominje se da tužitelju nije priznata zatražena nagrada za trošak sastava podneska od 14. ožujka 2003. godine jer mu je priznat trošak pristupa na ročište održano 15. travnja 2003. godine na kojem je tek predao taj podnesak. Nije mu priznat niti zatraženi trošak za podneske od 13. svibnja 2003. godine i od 13. travnja 2004. godine, za koja mu je priznato po 100,00 kn, sukladno Tbr. 8. točka 3. OT jer

se u njihovom obrazloženju ne navodi ništa novo pa ovaj sud smatra da nisu bili potrebni, kao niti zatražena nagrada za pristup na ročišta 3. ožujka 2004. godine i 16. studenoga 2005. godine koja su odgođena prije početka raspravljanja pa je za ista tužitelju priznato samo 25% od nagrade za ročište na kojem se raspravlja, sukladno Tbr. 9. točka 4. OT.

Zagrebu 30. srpnja 2009. godine

PREDSJEDNIK VIJEĆA
JANA HRASTINSKI JURČEC, v. r.

Za vjernost otpravka
Ovlašteni službenik

BRANKICA CURMAN